

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Diplomant: Antonín Bačo

Název práce: Výtvarné styly a techniky v rámci kartografických produktů pro veřejnost

Předložená bakalářská práce si vybrala zajímavé a jistě v rámci svého oboru netradiční téma. Text je zpracován se zájmem, poctivě, s vzhledem do problematiky a kromě vlastního textu obsahuje i zdařilou a obsáhlou obrazovou přílohu. Text sám je napsán kvalitně ve smyslu formy i obsahu, má poměrně přehledné členění a uchopení tématu je odpovídající bakalářské práci.

Úkolem oponenta je ovšem hledat v práci chyby a opomenutí.

- Co se týče celkové struktury práce, působí do určité míry obtíže snaha zvládnout někdy až *příliš široké pole* do jednotného textu: nalezneme zde jak třídění různých kartografických stylů, tak výtvarných technik, ale i pokus o sociologický průzkum, snahu vypracovat objektivní kritéria estetického hodnocení map, stejně jako část zabývající se tvorbou vlastních produktů. Jednotlivým částem, nutně se pohybujících v různých diskurzech, pak někdy schází jednotnost. To je asi nejzásadnější výtka – možná, že méně by někdy bylo více.
- Další mojí výtka by bylo časté *směšování různých kategorií a úrovní popisu*, které se týká několika jinak velmi potřebných pokusů u členění a systematiku daného předmětu – ať se jedná o hodnocení vybraného vzorku map či třeba jednotlivé položky tzv. populárního stylu v kartografii. Především zde je takové směšování „hrušek a jablek“ dobře viditelné (s. 27) – např. pásový styl je založen na určitém výběru objektu či určitém typu abstrakce, styl mapových miniatur (např. na pohlednicích a známkách) založen na velikosti výsledného formátu, prospektový styl (resp. jeho definice) na výsledném typu produktu, ve kterém je použit (letáky a brožury). Fyziografický styl pro změnu není definován vůbec. Oproti tomu „populárně vědecký styl“ je definován jak použitím, tak typem abstrahování prostoru (ptačí perspektiva, panoramatický pohled) a navíc výčtem jmen konkrétních děl umělců. Obdobné směšování se týká i již jmenovaného výběru vzorku různých „map“, kde se mísí skupiny různých typů zobrazení – těžko ale srovnávat kvality panoramatických výjevů spolu s mapami z „ptačí perspektivy“ či mapy bez širšího zarámování či naopak se složitými doplňkovými výtvarnými prvky (mapa Germanie).
- Toto nerozlišování kategorií je ostatně dnes ve studentských pracích stále častějším problémem – postmoderní doba jako by stírala rozdílnou důležitost faktů, stejně jako hierarchii pojmů, konceptů, odlišitelnost různých skupin (faktů, konceptů...), stejně jako návaznost či logiku výkladu. A tak najdeme v práci i různé „skoky“ ve výkladu – např. na s. 23 jsme seznámeni s tím, že již staří Řekové používali techniku mozaiky pro tvorbu map, ale zcela bez zdůvodnění je nám hned v další větě nabídnut příklad z Jordánského kostela ze 6. st. n. l.! Proč nebyl dán příklad ze starší doby, nebo alespoň naznačen další tisíciletý vývoj? A jaký je význam této Jordánské mozaiky? Je nějak důležitá? Nebo měl jednoduše student její obrázek k dispozici? A jak mozaika jako technika kartografii ovlivňuje?
- Dělán-li sociologický výzkum, zasloužil by si alespoň v poznámce nějaké bližší přiblížení co do metody i vzorku dotazovaných (ptám-li se na estetické hodnocení českého bílého vysokoškoláka přírodovědce, pak výsledek bude asi značně odlišný než u jiné skupiny obyvatelstva).
- Z dalších otázek:

- V práci se zmiňuje akvarel – v přílohách jde často ovšem spíše o akvarelem kolorovanou kresbu, nemělo by se toto více rozlišit, či nějak více zdůraznit tvorbu kartografických produktů pomocí *kresby* (tužkou, perem atp.) a nesoustřeďovat se jen na malířské a grafické techniky?
- Ad. tempera a olejomalba (s. 19) – kromě Imhofa nebyla dle práce tempera používána, olejomalba obecně také prý ne. Jakou technikou jsou tedy malovány ony stovky panoramatických pohledů-pohlednic prodávané v našich horách na každém stánku, stejně jako třeba v Rakousku. Osobně mi to ve většině nepřipadá ani jako akvarel, ani jako kvaš...?
- Snahu po objektivizaci estetického hodnocení (s. 25) vnímám se značnou skepsí, bohužel je to téma na delší diskusi.
- Práce je po řemeslné a jazykové stránce zvládnuta dobře, výskyt chyb je minimální. Přesto mám jednu výtku k citacím (zvláště jde-li o práci na hraně věd humanitních). To, že se u jakékoli nepřímé citace neuvádí i stránka je podle úzu v humanitních vědách nepřijatelný zvyk z prostředí přírodních věd, v kterých má ovšem logické opodstatnění, protože se odkazuje většinou pouze na jeden článek. Ne tak u humanitních disciplín, kde se odkazuje většinou na celé knihy či dokonce archivní materiály. Jistě takto bez stránkové číslice lze činit u zcela obecných odkazů, pokud se ovšem odkazuje na nějakou konkrétní myšlenku, údaj či dokonce cituje další autor přes sekundární pramen (jako třeba Mukařovský z jiné knihy..) je nutností uvést i přesnou stránku. Ověřovat totiž v někdy i mnohasetstránkových monografiích (ve starších dobách většinou bez jmenných rejstříků) pak totiž prakticky nelze a taková citace značně ztrácí na ceně. U bakalářské práce je toto však možné ještě prominout.
- Celkově ale práci hodnotím dobře, je vidět na výsledku značné úsilí, invence a snaha zvládnout materiál o značném rozsahu. Práce obsahuje řadu zajímavých faktů, pokusů o třídění, ale i snahy o zamyšlení nad nikoli jednoznačně uchopitelnou problematikou (chválím např. odlišení umělecké a estetické hodnoty díla). Doporučoval bych příště si vybrat raději jen určitý segment problémů (třeba jen ony používané výtvarné techniky či naopak estetické hodnocení).
- Předložené práci navrhuji proto hodnocení 1-2, v závislosti na obhajobě.

Mgr. Karel Stibral, Ph.D.

FSS MU v Brně

11. 6. 2009